

De Orde van Artsen roept in een nieuw advies op tot **grotere omzichtigheid bij het uitvoeren van euthanasie bij psychiatrische patiënten**.

Orde van Artsen is strenger dan de wet

Wat zegt de wet?

- Euthanasie bij niet-terminale patiënt: de arts moet advies inwinnen bij twee andere artsen, onder wie minstens **één psychiater** (niet de behandelende psychiater). Tussen uitvoering en verzoek moet minstens een maand verlopen zijn. Verder: vrijwillig verzoek van de patiënt, ondraaglijk lijden en uitzichtloosheid qua behandeling.

Wat zegt de Orde?

- Bij psychiatrische patiënten die vanwege psychisch lijden euthanasie vragen (en die dus niet-terminaal zijn) moet de uitvoerende arts niet slechts één maar **twéé onafhankelijke psychiaters** om advies vragen. Ze moeten in levenden lijve **met elkaar overleggen**. Naasten moeten betrokken worden. Artsen die niet willen meewerken, hebben **doorverwijsplicht**. Ze mogen daarbij 'geen uitspraak doen over de opportuniteit' van de euthanasievraag.

VEERLE BEEL

BRUSSEL Euthanasie bij psychiatrische patiënten is wettelijk toegestaan, en wordt ook toegepast. Vorig jaar betrof het 2,4 procent van alle 2.357 euthanasiegevallen, blijkt uit het **recentste rapport** van de federale euthanasiecommissie.

De Orde van Artsen heeft hierover een nieuw advies met deontologische richtlijnen klaar. Het staat sinds 27 april op de **website van de Orde**, maar zelf gaf ze er nog geen ruchtbaarheid aan. Het advies voegt aan de wettelijke voorwaarden deontologische richtlijnen en gedragsregels voor artsen toe (*zie inzet*). Er ontstaat zo een spagaat met de wetgeving. In theorie zou een arts van de Orde een tuchtstraf kunnen krijgen, terwijl hij of zij geen misdrijf heeft gepleegd.

Fysiek overleg

Een opvallend verschil is dat de Orde voorschrijft dat de uitvoerende arts niet slechts één maar twéé psychiaters moet raadplegen. De arts moet zelfs beide psychiaters tegelijk uitnodigen voor een gezamenlijk overleg, in levenden lijve. Zo kunnen ze tot een goed gedocumenteerd besluit komen, al hoeven ze het niet op alle punten eens te zijn, zegt de Orde.

'Idealiter zou de wet meer overeenstemmen met alle adviezen die nu al zijn geschreven'

JORIS VANDENBERGHE

Psychiater KU Leuven

Het is ook aangewezen dat alle zorgverleners die in contact staan met de patiënt bij dit overleg betrokken worden. Denk aan: verpleegkundigen, psychologen en psychotherapeuten. De Orde stelt voor dat de ziekteverzekering dit overleg zou vergoeden, onder de noemer 'multidisciplinair euthanasie consult' (MEC).

Naasten horen

De Orde van Artsen vindt het ook nodig om de naasten te betrekken bij de uitklaring van een euthanasieverzoek van psychiatrische patiënten. De arts heeft volgens de Orde niet alleen plichten ten aanzien van de patiënt, maar 'ook ten opzichte van derden, die ernstig geschaad kunnen worden door het verzoek van de patiënt'.

De Orde stipuleert voorts dat artsen die doorverwijzen vanwege een gewetensbezwaar 'geen uitspraken mogen doen over de opportuniteit van de euthanasievraag'.

Psychiater Joris Vandenberghe, verbonden aan de KUL en het UPC KU Leuven, vindt die laatste frasering dubbelzinnig: 'Ik neem aan dat de Orde bedoelt dat een doorverwijzende arts geen afkeurend oordeel mag uitspreken. Ik hoop dat ze niet bedoelt dat de arts niet mag zeggen dat een euthanasieaanvraag niet aan de wettelijke voorwaarden voldoet, bijvoorbeeld omdat de doodswens veroorzaakt wordt door de aandoening, en omdat de patiënt niet uitbehandeld is.'

Vandenberghe merkt op dat de nieuwe richtlijnen van de Orde in grote mate overeenkomen met de **aanbevelingen die de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie** twee jaar geleden al naar voren schoof. De Orde verwijst er in haar tekst meerdere keren naar.

'Idealiter zou de wet meer overeenstemmen met alle adviezen die nu al zijn geschreven, door ons en ook door Zorgnet-Icuro', zegt Vandenberghe. 'Ook de Orde zit nu op dezelfde lijn. Het wordt tijd dat de wetgever die juridische onduidelijkheid wegwerkt.'

Puntjes op de i

Vandenberghe en zijn collega's aan het UPC KU Leuven hebben onlangs aan andere psychiatrische voorzieningen gevraagd om geen patiënten meer door te sturen voor de uitklaring van hun euthanasievraag. 'We zijn nooit een verwijscentrum geweest, maar we lieten ons soms vermurwen. We hebben nu de puntjes op de i gezet. In sommige voorzieningen van de Broeders van Liefde is er geen enkele psychiater die euthanasie wil uitvoeren, ondanks hun visietekst. Wij willen goed voor onze eigen patiënten zorgen, het aantal verzoeken is groot en we hebben hier geen apart team of specifieke mandaten voor.'